

Budapest

József-körut 29. sz.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . .12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314/900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnökök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerelő, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nejének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálórási segély fizetetik ki. Maga a tag, nejének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálórási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 34. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 35.550 korona

Ujabb segélyek:

1574. Rózner Jakab, munkás, Vércze, a tag halála után ... .. 1000 korona

Balesetsegélyek.

Lapunk 34. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 16.516 korona 66 fillér

A pályaválasztás.

Beköszöntött az új iskolaév és vele új és új nagyobb gondok jutnak a szülőknek osztályrészül. Emberélet jövőjéről van szó, mikor a gyermek az első könyvet kezébe veszi. Ettől a pillanattól kezdve kötelességévé válik a szülőknek lelkiismeretes éberséggel a gyermek hajlamait megfigyelve, annak érdeklődését ezen irányban tovább terelni és kellő módon fenn is tartani. Nem a véletlen neveli az embereket. Munkaképességük és használhatóságuk mindenkor a megnyilatkozott hajlamoknak megfelelő pálya választásától függ.

Az igaz, hogy áldozatokkal jár és gyakran tulságos nagy megerőltetésbe kerül egy-egy gyermeknek kellő kiképzése az iskoláztatás drágasága miatt. Az is gyakran tapasztalható, hogy már megkezdett iskoláztatást kénytelenek a szülők félbeszakítani, a mi sok esetben az illető tanulónak tönkre teszi egész jövőjét, mert csonkán maradt képzettsége semmi más újonnan választott pályába bele nem illeszthető.

Ennek azonban rendszerint a szülők az okai, mert nem vették fontolóra anyagi képességüket, midőn gyermekük jövőjéről határoztak.

Ez a nagy hiba szinte betegséggé fajult nálunk és végig húzódik egész nevelési rendszerünkön.

Mi ennek az oka?

Az életről való hamis felfogások, a hiúság és egyeseknek saját elhibázott nevelésükből kifolyó elégtelensége oda tereli az emberek gondolkodását, hogy maguknál jobbat, előkelőbbet akarnak nevelni gyermekeikből. A földműves nem elégszik meg azzal, hogy fia apját követve foglalkozásában jó gazdává váljék és az ősi vagyont gyarapítsa; az iparos

nem akar magához hasonlót nevelni fiából; míg a kishivatalnoknak, ha gyermekei vannak, nagyratörő álmai zavarják anyagi egyensúlyát, ahelyett, hogy mindenik az életviszonyokhoz illő módon anyagi helyzetéhez mért alapos kiképzésben részesítené gyermekeit és boldogulásukat ily módon elősegítené.

Nálunk az apai gőg és az anyai hiúság sűrűn megnyilvánul a jogász, bölcsész stb. fiu fitogtatásában; míg a józanabbak ilyenkor halkan és szégyenkezve emlékeznek meg a legéletrevalóbb ipart üzö gyermekeikről is.

A tisztán szellemi kiképzést igénylő pályáknak túltömöttsége ezáltal annyira érezhetővé válik, hogy a pályázók nagy része nem találhat elhelyezést és kénytelen oly munkakörben dolgozni, mely sok esetben a mindennapi száraz kenyérenél is alig adhat többet. Ilyenkor azután felhangzik az elégedetlenség panasza, holott csak a szülők, vagy közvetlen az illetők hibája, hogy elzárták maguk elöl az anyagi jólétet és gyarapodás lehetőségét.

De még sűrűbben észlelhető a félben maradt iskolázás, a mi az előbb mondottaknál is nagyobb hiba.

Mi lehet a szegény embernek három-négy középiskolát végzett fiából? Erre eléggé megfelel a szomorú tapasztalat és a szellemi proletarizmusnak lépten-nyomon található zülött alakjai.

Ezek után még csak az a kérdés merül fel, hogy a jövő nemzedékek boldogulása mikép volna czélszerűbben és kevesebb áldozat mellett elérhető. Erre nagyon egyszerű a felelet. Ne vezéreljen senkit az urhatnamság, midőn magának vagy gyermekeinek pályát választ; ne legyen a gyermeknevelés kitűzött czélja a biztos eltartást ígérő állami hivatal, hanem

mindenki oda törekedjék, hogy neki képzettsége nyisson önálló keresetforrást és csakis munkájától tegye függővé gyarapodását.

Kiaknázatlanul, kezdetleges állapotban előttünk hever az ipar és a kereskedelem. Nincs embere az önálló vállalkozásnak. Kereskedelmünk dus jövedelmet hajt a beözönlő idegeneknek és kénytelenek vagyunk a külföldi iparosok gazdagodását saját tehetetlenségünkkel elősegíteni. Mindez pedig nem a kellő értelmiség hiányában, hanem az iskoláztatás és az ezzel kapcsolatban levő pályaválasztás hibájában rejlik. Keréskedőnek vagy iparosnak csak az ugynevezett rossz és züllött fiainkat küldjük, kik egyáltalán nem akarnak tanulni a legnagyobb kényszer mellett sem, vagy a kik a szellemi foglalkozás iránt semmi fogékonysággal sem bírnak. De még ezek jó része is, ha csak szerét teheti, szökik a kényszer útján reá erőszakolt foglalkozástól és csak azok maradnak vissza, kiket az életviszonyok kéréhetlensége ott marasztal.

Már pedig épen ellenkezően kellene cselekednünk. Az értelmiség java részét az iparhoz, a kereskedelmi pályára és az önálló vállalkozás mezejére kellene terelnünk oly módon, hogy már a gyermekek lelkében előkészítenők ezen foglalkozások iránt az előszeretettel az önállóság utáni vágy élesztésével, mert csakis ezen a téren biztosítható a teljes anyagi jólét. Mindenesetre az államnak is módot kellene nyújtani arra, hogy ezen pályákon az alapos kiképzés a lehető legkisebb áldozatokba kerüljön.

Igy azután nemcsak hivatalok és egyes túltömött kereseti ágak is felszabadulnának a tultermeltség által okozott szellemi proletarizmusnak elhelyezési gondjaitól, de elérnők azt is, hogy társadalmi viszonyainkat a mai nál egészségesebb alapokra fektethetnők.

Ne vezessenek tehát senkit kicsinyes felfogások, vagy hiúság, midőn gyermekének jövőjéről határozni kell, hanem tisztán azt tartsa szem előtt, hogy az adott viszonyok közt mi felel meg legjobban annak, hogy egyik vagy másik cél tényleg el is érhesse. Az igazi tehetség bárhol megtalálja a jövőjét és a legnehezebb körülmények közt is érvényesülni fog. Mennél tágabb működési tere kínálkozik, annál többet fog tudni teremteni saját maga és mások boldogulására, ha szabad fejlődését biztosítjuk.

Mérvadó példának idézem a külföldet és különösen Angolországot, hol, tekintet nélkül a társadalmi állásra, minden tisztességes foglalkozásnak meg van az embere, ha kellően jövedelmező és alig van ott ismert nevű egyéniség, aki az ipar vagy a kereskedelem

terén is ne fejtett volna ki buzgó tevékenységet, mely anyagi függetlenséggel jutalmazta.

Társadalmunk ujjaalakulása annyira égető szükségé vált, hogy a legkomolyabb megfontolás tárgyává kell tenni a jövő nemzedéknek nevelési irányát, hogy az minden észrevehetőbb rázkódtatások nélkül elérhető legyen. Ezt azonban csak úgy valósíthatjuk meg, ha félretéve minden álszégyent és maradiságot gyermekeinket úgy neveljük, amint azok hajlama megkívánja és a mi képességünk megengedi.

Az új iskolaév küszöbén vagyunk ismét, tehát jól meg kell fontolnunk, hogy képesek leszünk-e, úgy a gyermek, mint mi is, annyi erőt kifejteni, hogy a megkezdett irányban haladva kitűzött célunkat el is érjük.

T. V.

Elkésett koronázás.

Londonban, a westminsteri cityben ez évi június és július havában csodálatos kép volt látható. VII. Edward angol király, indiai császár stb. koronázási menete számára néző-állványok voltak fölállítva. De különben a téren elhalt nagy férfiak emlékei állnak, s ezeket nem lehetett eltávolítani. A faalkotmányokat tehát egyszerűen a komoly státuák köré építették. Az emlékek úgy néztek ki, mintha a friss gerendázatból nőttek volna.

Ha a király júniusban nem maradt volna koronázatlan, akkor a nemességben megrozsdásodott urfiak körülvéve eleven nézők által, földiszitett, kendőt lengető nők által, hurrah-kiáltó emberek által, mozdulatlanul meredtek volna le Edwardnak az apátságba vonuló menetére. A király nem jött. Ágyba kellett feküdnie és a legmagasb tisztesség helyett a fájdalomban tapasztalta, hogy mit jelent embernek lenni.

Az ünnepélyeket hirtelen lemondták. Az idegen, a magas, a távolról jött vendégek szétriadtak, pakolva oly felség elöl, ki a szertartásmester rendeleit széttépi. És a westminsteri city nem tudta, hogy mit csináljon most a norvégiai fából való czéltalan állványokkal. Egyelőre csak állva hagyták. Talán föl fog még épülni a király a nyavalyából, avagy más jön Isten kifürkészhetlen kegyéből? A gerendázatok közepéből azonban az ércszobrok fölálltak, s az egyetlen nézőkként álltak ott az egész idő alatt.

Nagy ünnepre történt itt előkészület. Június 26 án kellett volna a legpompásabb koronát, mely jelenleg létezik, VII. Edward fejére tenni. Mert ha a koronákat egymással összehasonlítjuk, az angol létszik a legmagasbnak, nemcsak, mert alattvalója oly számtalan sok, hanem mert ezek egészen elöl is állnak a kulturában. Az angol a föld fölött meszszebbre fénylik, mint bármelyik másik, minden világ-részben mindenféle színű, minden vallású, minden nyelvű emberek hódolnak neki. Az Imperium Romanum ismét itt van és up to det Angliának nevezi magát!

Igen, a koronák koronája, s emellett a leg-

könnyebb valamennyi között. Nem nyomja viselőjét. Csak fény és nem hatalom. A nép sorsára nem gyakorol semmi befolyást, legalább nem közvetlent. A kormány hibái nem hullnak rá vissza. A király nem való másra, mint az örvendő népek mutatni, hogy mily nagy. Viseli a koronát, de nem az övé, hanem a polgároké, s ezért szeretik annak pompás fönségét. »Szolgálók!» e czimjelszó az igazat mondja. Némely idegen nem akarja megérteni, hogy a józan és szabad Angliában az ünnepélyes fölvonulások oly tarka, valótlan középkoriságokat hurezolnak az utcán végig. De épen ebben mutatkozik nagy szabadságuk. Nekik a középkor miatt nem kell aggódniok, történelmi menet marad, habár fényes nappal tér is vissza. A király koronájával és királynéjával az üveges hintóban, a birodalom bárói nagyon ódon-szerű köpenyekben, a kevés fölötte nemes kék térd-szalagos lovag, mindnyájan impozáns látványt nyujtanak. A polgárnak nem kell előttük remegnie, Elragadó képet nyujtanak, de többé már nem veszélyesek. S a legjobbhoz, amit e csodálatos országban látni lehet, tartozik talán, hogy büszke szép arisztokráciájokat mint meg tudták tartani és lefegyverezni.

»Ne légy te győző a néped fölött!» Az angol király nem az és nem lehet az. A diadalmenetben nem ő, hanem a nemzet triumfál. A koronázás Londonban csapat-szemle, melyet a nép saját hatalmát és ennek képviselői felett tart; a király s a nemes-ség, kormány, hadsereg, kolóniák és leigázott népek fölött tart. A díszmenet összefüggéstelennek látszik, sok évszázadokból és a legkülönfélébb országokból való viseletnek váltakoznak, tarka egyvelegben. Berendezések, melyek többé nem hatásosak, még képviselve vannak. Az ómódi elhasznált mellett a legújabb, még alig kipróbált egyenértéküként lép föl. De ép ezen szertelenségben van a menet mélyebb értelme. Anglia hatalmának részei a menethez csatlakoznak, ahogy a birodalomhoz kerültek, mindegyik a saját történelmi dátumával, tehát ama kor ruházatában s az akkori jellegekkel. Így látjuk a birodalmat egy népmulatság feledhetlen óráiban még egyszer föltámadni, s átvonulni egész a mai napig. Látjuk nőni s a világ körül tekerőzni. Óskori, mese-szerű és épen most fölsarjadt kulturákat tagol magához. Angol hercegek, kiknek neveik jelszavak voltak a két rózsza harcában, az ausztráliai és délafrikai közösség parlamentáris miniszterei mellett bukkannak föl. Mr. Barton Ausztráliából, vagy Mr. Seddon Új-Seelandból most nagyobb urak, mint Norfolk vagy Northumberland. Minden színű és formájú fejedelemség tartozik a birodalomhoz. A windi szigetek kormányzója, egy ur, aki Cambridgeben tanult és a redingote-t viseli, a birodalom egyik fejedelméül hercezként tekintendő, mint a peraki szultán, vagy Bikanir maharadsája, vagy Barocse fekete királya. Mily nagynak kell lennie az imperiumnak, s mily enyhéknek jó berendezéseinek, hogyha mindez emberek ki tudnak jönni egymással. A peraki szultán Londonban naponként ötször mondja el a mohamedán-imákat. A jaipuri maharadsa saját hajóján jött Angliába és magával hozta egyszersmind saját istenét egész sereg pappal. Ebből látható, hogy VII. Edvárd birodalmában szállítható istenek számára is van hely.

Junius 26-án kellett volna ez egész hatalomnak, történelemnek és jelennek, Európának és az összes földrészeknek a polgárok előtt elvonulnia.

De a végzet másként rendelte. A világbirodalomnak sok hónapokra van szüksége ez előkészületekre, hogy egy ponton összegyűljön. De a király megbetegedett és a menet megállt.

Az egész látvány nagyszerűen volt tervezve. De mindennél nagyobb volt mégis az — akadály. A világbirodalom néhány órára ismételni akarta kifejlődése képét és egy bédaganat tönkre tette az összes számításokat. Mi vagy te, te ragyogó király, koronázási köpenyedben, melynek uszálya messze visszanyul a középkorba? Most a ravatalon fekszel s igazán szegény beteg ember vagy. Hermelined egy pillanat alatt el lesz tépve, a birodalmi jelvények a kuczkóba repülnek és a szimbolikus szablya eltűnik a hüvelyben. A középkort nem lehet már többé használni. Elő a jelen antiszeptikus pengéivel! Egy Plantaget vagy Tudoron, egy Lancasteren vagy Stuarton két nappal a koronázás előtt ugyanez történhetett volna; de fogadni lehetett volna rá, hogy a beteg elveszett volna. A szép czimertarka idő orvosai a betegség mivoltáról kétségkívül fogalommal sem bírtak volna. Most azonban lord Lister a csudaorvos állt a beteg ágyánál — Es óráról órára röptek szét a hírek a Buckingham-palotából Canadába és a Falkland-szigetekre, a Fokvárosba és Sidneybe. Minden, ami az angol korona előtt meghajlik, részt vett a király fájdalmaiban. Ilyet sem ismert a középkor. Mert a drótokat, amiken a hírek szétrepülnek s a szeretet visszaszáll, csak a victoriáni korszakban helyezték el. Az egészséges király számára menetet terveztek a középkoron át, de a beteg királyt gyorsan visszahozták a középkorba. Itt meg is találta gyógyulását.

De ez nem volt közönséges, hanem királyi gyógyulás. Mily finomulások vették körül a királyi ágyat. Gazdag emberek ehhez mind hozzáférhetnek, de a szegények még nagyon távol vannak tőle. Az üdülő királyt yachtjára vitték, hogy előbb jusson erőhöz. Mily sokan csodálkozhattak ezen, mert a yachting gyönyöreit nem ismerik. Ez egy nyers, benső élet a természetben és a természettel, mi alatt az embert a legnagyobb comfort környezi. A legtisztább levegő, oly mély magány, aminőt az ember csak kíván magának, vagy néhány kiválasztott barát társasága, s a föld oly távol vagy közel, ahogy az ember magának kívánja. A yachtnak okos, biztos kapitánynyal kell bírnia és rendes szakácscsal. Könyvek a szalonban nem hiányozhatnak, pl Shakespeare, Plutarch, Montaigne, Schopenhauer. Egyebet is lehet olvasni, ez az izlés dolga. Barátok nem ártanak, míg a hajón vannak, s ha az ember fiatal, szerelemre is van alkalom. De a hőlcességgel vagy a korrall nő a kívánalom, a yachton csak magának élni, semmire sem lenni tekintettel és meg nem szentségteleníteni a tenger csöndjét fecsegéssel. Ilyenkor szívesen ül az ember a kéknapokon a karszékben és sok órahosszat hagyja gondolatait a könnyű szél által szétfujni.

Ez a gyógyulás hajójának új találmánya. A király üdülésében erre terelte a közfigyelmet. A legkülönbözőbb módon rendezhető be.

Az uszó sanatoriumok már nem sokáig várhatnak magukra. Az óriási társashajók, melyeken a hideg évszakokban a keletre s a melegekben az északi sarkra utaznak, már tulajdonképp ily klimatikus gyógyhelyek.

VII. Edward a tengeren erőhöz jutott s gyógyultan lépett a partra. A menetnek persze egy-

szerübbé kellett lennie, s a látványosságok barátai várakozásaikban bizonyára csalódtak. De ez elkésett koronázás nem szegényebb középkori hangulatban, mint aminő az először tervezett lett volna. Egy nagy fontosságú vendég, kire ekkor nem gondoltak, csatlakozott a menethez. A korábbi mesterek ismerték és az ő igazszívűségükkel és együgyűségükkel szokták lefesteni, ha a világ örök folyását rajzolták. Sőt a császárok és királyok és püspökök és urak előtt adtak neki helyet. Régi neve: halál.

Németből —y —r.

Az elhízás ellen.

Huszonöt éve körülbelül, hogy egy Banting Vilmos nevű rendkívül elhízott angol nagy feltűnést keltett röpiratában felébresztette a figyelmet a nagyon kövér emberek bajai iránt s tanácsokat adott azok ellenszeréül. Számos kiváló orvos foglalkozott azóta e kérdéssel, úgy hogy elmodhatni, hogy jelenleg már külön kövérséget gyógyító orvosok is vannak, mint specialisták. Ezek egyikétől, dr. Kisch Henrik tanártól nemrég figyelemre méltó mű jelent meg Stuttgartban Enckénél. Utasításaiból egyetmást mi is megismertetünk túlkövérségben szenvedő honfitársainkkal.

A felesleges zsiradék apasztását és eltüntetését igen gyorsan s a legkülönbébb módon elő lehet idézni. Ilyenek a hosszas éhezés, az egyféle táplálék, erős izzadás, kifáradás stb. Mindezeknek azonban lényeges bajuk az, hogy a test szervezetének s különösen a szivizmoknak nagyon ártanak s amellyel a piros vértestecskék, valamint az izmok és idegek táplálkozását is gátolják. Nagyon ajánlható tehát, hogy ily drasztikus szerektől, vagy az ezeket pótló különféle piluláktól a beteg óvakodjék s csak oly szereket használjon, melyek a kövérséget lassan és fokozatosan tüntetik el és pedig lehetőleg az anyagcsere törvényeinek megsértése nélkül.

A test zsirját nemcsak a zsiros eledelék szaporítják, de az élelmi szerekből lévő szénhidrát anyagok is (keményítő, dextrin, cukor- és gummiuműek) s mivel ezek közül egyik-másik csaknem minden eledelben megvan: a túlkövérségben szenvedőnek mindenekelőtt mértékletesnek kell lennie, azaz nagyon kevéssel egyék többet, mint amennyi az élet fentartására okvetlenül szükséges. Nagyon helyes, ha a táplálék változatos és túlnyomólag fehérnye-tartalma, azaz kevés szénhidrát s még kevesebb zsir van benne. Legcélszerűbb oly eledelket választani, melyekből naponként 160 gramm fehérnye, 10 gr. zsiradék s 80 gramm szénhidrát jut a test táplálására. Legjobb ennél fogva az elhízott embernek hussal élni, mely legtöbb fehérnyét ad, de a husból is az olyat kell kiválasztani, amelynek zsiradéka csekély. A legzsirosabb eledel a disznóhús, kevésbé zsiros a borjú-, ürü- s végül a marhahús. Még ennél is kevesebb zsiradékot nyújtanak lemenő sorozatban a következő állatok húsai: kacsa, őz, császármadar, tyúk, fajdyúk, galamb. A szárított húsok közt a legzsirosabb az ökörnyelv, azután következik a libamell, ökörhús és füstölt sonka. A kolbászneműek nem ajánlhatók, mivel sok zsiradékot s kevés fehérnyét tartalmaznak. Halat már változatosság kedvéért is jó néha enni, de nem kell elfeledni, hogy a halak fehérnye-tartalma sokkal kisebb, mint az emlősök és madarak húsáé. A gazdag

zsiradéku lazac, hering káviár általában kerülendő a kövér emberek által; harcsa, csuka, valamint rák már inkább ajánlhatók. ez utóbbi azonban csak olyanoknak, kik jó emésztéssel bírnak.

A hus-eledel mellett a főzelék is ajánlható, de zsiros, vajas, vagy olajos főzetek nem. A szénhidrátokban rendkívül gazdag burgonyáról kövér ember mondjon le. Fris gyümölcs, különösen szilva, eper, málna, áfonya, továbbá zöld saláta megengedhető; de az édes gyümölcsöket, crémet, fagyaltot erős cukortartalma miatt a túlkövér ember tiltsa le asztaláról; hasonlókép nem ajánlható semmiféle sajt, mivel zsiradéktartalma igen nagy. Kenyeret mérsékelt adagokban kell enni, 50 grammot reggel, 25 grammot délben s 20 grammot este, de jobb ha a friss kenyér helyett piritott kenyeret, kétszersültet (cukor és mandula nélkül) vagy Graham-kenyeret eszik. A zsiradékban és szénhidrátban gazdag tészták, sütemények, kalácsok, stb. egészen kerülendők.

Az italok közül árt a zsiros húsleves, a tejföl, csokoládé, kakao s azonkívül a sör, pálinka, likőr, a pezsgő és édes borok. Reggelire a nagyon kövér embernek jobb theát inni, mint kávé, mivel az előbbi a tüdő működését s a bőr kigőzölgesét jobban elősegíti. Délben 1—2 pohár könnyű fehérbor élvezete megengedhető. Az emésztés előmozdítása végett szükséges, hogy a beteg ebéd alatt ne igyék sok vizet. Nap közben azonban ihatik tetszés szerint jó tiszta vizet, szódavizet, savanyu vizet. Sok orvos a vizivásban általában nagy mérsékletet tanácsol a kövéreknek, s különösen vérszegényeknél hasznos dolog is óvatosnak lenni; de a kiknek elegendő vérük van, kellő vizivás nélkül könnyen kaphatnak köszvényt vagy más betegségeket.

Minden körülmények között nagyon szükséges, hogy a túlkövér ember szigorú pontossággal tartsa meg az evés rendes idejét s ha 3—4 ízben eszik is napjában, a megállapított időn belül sohase egyék s e mellett soha se egyék többet, mint a mennyi elég éhsége elcsillapítására. A konyhában ügyelni kellene arra, hogy pikáns mellékételek s izgató mártások ne kerüljenek az asztalra, mert ezek az étvágyat mesterségesen fokozzák.

Az evés és ivás mellett az elhízott embernek nagy gondot kell fordítania a mozgásra, annyival inkább, mert a kövérség az embereket veszedelmes restségre csábítja. A jockeyk, kiknek hivatása sem engedi meg az elhízást, a mozgásnak jótékony hatását e tekintetben annyira ismerik, hogy naponként 2—3 órai versenyfutást is rendeznek. Már Hippokratés ajánlotta a kövéreknek, hogy reggelizés előtt hosszabb gyalog sétát tegyenek. A sétálás, a gyaloglás, hegymászás, lovaglás, tornázás, uszás és általában minden sport nagyon jó a kövéreknek, de azokat sem szabad tulságba vinni s lehető gondos fokozatban kell gyakorolni. Nagyon célszerű, ha az orvos a szivműködés erejét előbb megvizsgálja. A kövér ember soha se végezzen oly munkát, mely a zsiradéktól különben is nyomott szívet nagyon kifárasztja. Fokozatosan azonban mindinkább több sétát kell tennie sikon s később hegymászáshoz is hozzáfoghat. Különösen vérszegény kövéreknek rendkívül veszélyes lehet az erőltetett hegymászás, mely rögtöni halált is idézhet elő.

Nagyon elősegíti a kövéredést egyenlő táplálkozás mellett az alvás időtartama is azáltal, hogy éjjel az anyagcsere kisebb. Helyes ennél fogva, ha

tülkövé ember éjjel 7 óránál tovább nem alszik s napközben evés után megszokott alvásáról teljesen lemond. Mivel e szokásról nehéz lemondani, a nagyon kövéreknek ebéd után tanácsos jó gyaloglásokat tenni. A hálószoba legyen tágas és napközben erősen szellőztetett, hogy a nagyon kövér ember éjjel is élenyben lehetőleg gazdag levegőt szivjon be. A tiszta, friss, élenyben gazdag levegő általában nagyon fontos a tülkövéreknél s ezért aki teheti magasan fekvő erdős vidéken válassza ki lakását. Az ily levegő nagyobb tevékenységet kelt a tüdőben, mint a síkság sűrű, bágyasztó meleg levegője s ezért az anyagcsere is nagyobb lesz. Erős szelektől óvakodni kell. A közép magasságu hegyi vidék azért is ajánlható, mert ily helyeken rendszeren jó karban tartott s lassan emelkedő sétautak vannak.

A szabályszerűen soványító eszközök közé számíthatók továbbá az anyagcseret előmozdító fürdők, különösen a mérsékelt meleg (26°R) s bőr-izgató fürdők, melyekbe jó még szódát vagy sőt is tenni (egy kádba 2 kilót), továbbá a hideg fürdők, zuhanyok, gőzfürdők. Tapasztalati dolog az is, hogy a hűsítő intézkedések által a testben sok légeny-tartalmu anyag, tehát főképp a zsiradék rovására fokozott melegfejlődés jó létre; nagyon tanácsos tehát a hideg vízzel való dörzsölés is, különösen este, ágybamenetel előtt. Gőzfürdőben és forró légfürdőben a test súlya átlag 400 grammal fogy s így ez a kövérség ellen hatásos szer volna, ha a kövér emberek rendszer szivbaja azok gyakori használatát megengedné; oly esetekben, midőn a vér-edényekben már megkezdődött a csontosodás, vagy mikor a szív működés nem rendszer: az ily fürdő föltétlenül eltiltandó, mivel könnyen állhat be agyvagy szívszélhűdés. A nagyon kövéreknek általában orvosi tanács nélkül nem volna szabad gőzfürdőt használniok.

Nem tekintve a mindenkinél külön számbaveendő egyéni követelményeket, a nagyon kövér embernek körülbelől a következő általános életrend volna ajánlható.

Reggel korán keljen fel, nyáron 5, télen 6 órakor: igyék meg $\frac{1}{4}$ liter hideg vizet vagy szeltersvizet s azután sétáljon egy óráig s csak azután üljön le reggelihez, mely a következőkből állhat: egy csésze tea tejjel, cukor nélkül, 50 gramm kétszersült s 25 gramm hideg sovány peccsenye (sonka, roastboef vagy borjúhús). Második reggeli nem engedhető meg.

Dél előtt hetenkint 2—3 izben 15 perczig üljön 25°R meleg fürdőben, melybe 2 kiló szódát tegyenek, fürdő után hideg zuhanyt vegyen. Ha a szív és vérkeringés teljesen rendben van, hetenkint 2—3 izben tanácsos gőzfürdőt venni, utána hideg dörzsöléssel.

Délben a táplálék a következő lehet: egy csésze husleves, mely ne legyen zsiros, sovány marhahus vagy borjúhús vagy szárnyasállat legfeljebb 200 grammig spinattal, karfiollal, mintegy 25 gramm ehér kenyér, nyáron friss gyümölcs s egy kevés (1—2 pohár) könnyű fehér bor. Ebéd alatt vizet inni nem szabad s még kevésbé ebéd után aludni. Délután 4—5 óra között meg lehet inni egy csésze theát vagy kávét, mintegy 20 gramm kétszersülttel. Este hideg vagy meleg peccsenyét 150—200 grammnyit s 20 gramm kenyeret.

Egész napon át szükséges szorgalmasan sétálni, lehetőleg felfelé menő irányban is, naponkint

20—25,000 lépést téve. Lefekvés előtt igyék meg egy pohár hideg vizet, szeltersvizet s azután mossa meg s dörögöltesse meg egész testét.

Ily életmód mellett a túlkövérség lassan és fokozatosan, de egyuttal biztosan is elapad, anélkül, hogy a test ereje valamiféle vesztene. Ha ezt a gyógyulást a beteg siettetni akarja, az életmód szigorú megtartása mellett még alkalmas fürdőt is kell használnia.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Vasut Ázsia és Amerika közt. Többször irtunk már amerikai mérnökök abbéli tervéről hogy vasuttal kötik össze Ázsiát Amerikával. Az óriás terv előmunkálatait teljesen befejezték s most a kivitel részletkérdéseinek tanulmányozásával foglalkoznak. A tervek szerint Alaskától a Behring-szoros fölött egy 160 verszt hosszúságu hidat fognak verni, vagy pedig, ha az a valóságban nehezebben volna keresztülvihető, akkor a szorost uszó vasuti hidakkal fogják áthidalni. Azok a mérnökök, akik az Irkutsk és Jakutsk közötti vonalat bejárták, azt mondják szakjelentéseikben, hogy a vasuti vágányokat úgy az őserdők vidékén, mint a tundrák ingoványaiban minden nagyobb nehézség nélkül lerakhatják. Az orosz szakemberek úgy vélekednek, hogy az Alaska—Behring-szoros—Jakutsk—Irkutsk-vonalon a forgalmat a téli hónapok alatt sem fogják az éghajlati viszonyok nagyobb mértékben akadályozni, mint Oroszország akármelyik más vidékén. Az amerikai mérnökök ezzel szemben úgy tervezik a vonalat, hogy az a Behring-szoroson túl, a sarki éghajlaton — tehát a nagy hóiharok régióin alul csatlakozzék a szibériai vonalhoz, aztán pedig Jakutskig rövid vonalban vezetik tovább. Egyébként pedig új találmányu mozdonyokat és vasuti kocsikat is konstruálnak, amelyek automatikusan végzik a hólapátolást és a vonaltestet folyton szabadon tartják. Máris akadt egy amerikai pénzeszoport, amely kijelentette, hogy 100 millió dollárral kész a vállalatot finanszírozni. Ennek a pénzeszoportnak a megbízásából Weut amerikai mérnök már a Behring-szoros legkeskenyebb pontját is meghatározta. A tervezett vonal rendszer vágányu lesz.

A cukor-czirok, mint takarmánynövény.

A francziák az utolsó években több helyen oly célból természetették a cukor-czirkot, hogy a cukornádat fogják vele pótolni, de bizony ezek a kísérletek nem sikerültek, mert a nevezett növény sohasem fogja a czukornádat pótolni. De egy jó eredménye a kísérletnek mégis volt, az t. i., hogy a cukor-czirok kitünő takarmánynövénynek bizonyult, mely, mint ilyen, a csalamádét jóval fölülmulja. Eddig háromféle cukor-czirkot természetettek, és pedig a minessotai korait, a közönségeset és a narancssárgát. Ez utóbbi állítólag a legjobb. Hozzánk Mauthner Ödön magkereskedő hozta be. Ugyanakkor vetik, a mikor a csalamádét, még pedig 35 kiló elég belőle egy holdra. A marha jobban szereti, mint a csalamádét; egy nyáron háromszor-négyszer használhatjuk, s még a negyedik kaszálás után is jóízű legelőül szolgál. Magától értetik, hogy a kaszálásával sohasem szabad addig várni, míg fejét kihányja. Minthogy déli vidékről származik, az a jó tulajdonsága is

van, hogy a legnagyobb forróságot és szárazságot is elviseli, s a talaj tulajdonságaihoz képest nálunk is 3–4 méter magasra nő: 2 $\frac{1}{2}$ méter magasságig még mindig igen gyenge zöld takarmányul szolgál.

Irtóháboru a csók ellen. Amerikában ugyancsak nagy veszedelembé jutott a csók. Nemrégiben egy vasutársaság indított ellene irtóháborút, most pedig az a hír érkezik, hogy Evanston városban Illinoisban egy klub alakult, amely keményen eltiltja tagjait a csóktól. És nem öreg urak és asszonyok a tagjai ennek a klubnak, hanem fiatal urak és leányok. Kijelentették ennek a klubnak tagjai, hogy a sok ezer év óta divatos csók nemcsak hogy unalmas, hanem egyszersmind veszedelmes az egészségre is. A klub számüzi a könyvtárából mindazokat a könyveket is, amelyekben csokolódzásról és szerelemről van szó. Hanem keletkezett ellenáramlat is. Egy sereg egyetemet járó leány hevesen tiltakozott a klub intenciói ellen.

Moszkva felgyújtója. Rostopcsin herczeg parancsából történt-e Moszkva fölégetése Napoleon bevonulása alkalmával, vagy véletlen folytán borult lángokba Moszkva? Ez a kérdés merül föl időről-időre a történet lapjain. 1823-ban Rostopcsin herczeg kiadott egy brosürát, amelyben ezeket írta: »Igazságtalansággal vádolnak azok, akik Moszkva fölégetését nekem tulajdonítják«. Tolsztoj »Háboru és béke« című regényében azt írja, hogy Moszkva egy véletlen támadt tűzvésznek lett az áldozata. A »Revue de Paris«-ban erre vonatkozólag érdekes czikk jelent meg Pierre de Ségur tollából, amelyben újabb dokumentumok alapján mondja el véleményét a moszkvai tűzvészről. Érdekes leveleket közöl, amelyek eddig nyilvánosságra nem kerültek s amelyeket I. Sándor csár váltott Rostopcsinnal 1812-ben. A levelek valószínűvé teszik, hogy Rostopcsin keze munkája volt a tűz előidézésének okozója. Rostopcsin tudta, hogy Moszkva nem állhat ellen Napoleon hadseregének s annak a francia kézre való jutása kész veszedelem volna Oroszországra nézve.

Előtte való este ezeket írta Rostopcsin a czárnak:

— Moszkva sorsa egy csatától függ, amely végzetessé lehet ránk nézve, elhatároztam tehát, hogy kiüríttetem a várost s Napoleon egyetlen lelket sem fog ott találni, éppen úgy, mint Smolenskben. Pusztaság, üres falak jutnak csupán Napoleon kezére, ha a tűz addig el nem pusztítja!

Később Berlinben megkérdezte egy diplomata Rostopcsintól, hogy mi a véleménye a moszkvai tűzveszedelemről.

— Olyan kérdést intéz ön hozzám — mondotta Rostopcsin, amelyre még a csár sem volt kíváncsi s amelyre nem is szabad felelnem!

Amikor Napoleon kivonult Oroszországból egész Moszkva haragja Rosztopcsin ellen fordult, akit számüzésre készítettek. Nyolcz éven át bolyongott örege s beteg Euróában.

Egy amerikai rabló. Rablóbandái és banditái az ujvilágnak is vannak, hiába mondják Eldorádónak Amerikát. Hónapokig üldöztek például az Egyesült-Államokban egy rablót, akit végre a minap tudtak csak megközelíteni s akkor sem keríthették

kézre, mert az üldözők szemeláttára agyonlőtte magát. Félelmetes ember volt ez a Harry Tracy, aki voltaképpen csak 1897. óta volt a gonosztevői pályán, amikor meggyilkolt egy férfit és egy fiút, aztán Oregonba menekült, ahol a huszadik betörése alkalmával elfogták. 1899-ben fogságba vitték egy David Merril nevű urral, aki tizenháromévi kényszermunkára volt ítélve, míg Tracynak husz esztendőtt kellett volna elszenvednie. Junius 9-ikéig nyugodtan viselkedtek, akkor azonban három őrt és foglyot megöltek, aztán megszöktek. Washington állam északi részében rejtőzködtek, s ott kényszerítették a parasztokat, hogy táplálékkal, fegyverrel, revolverrel, lőszerrel, lovakkal és ruházattal lássák el. Junius 28-ikán úgy találta Tracy, hogy nincs többé szüksége Merrilre és lelőtte. Julius 3-ikán a rendőrség körülzárta Tracyt, s e közben három csendőr elesett és két ujságíró megsebesítettek. Rendkívüli merészséget és ügyességet tanúsított Tracy, valahányszor körülzárták, s bámulatosan sikerült elmenekülnie. A legnagyobb csíny július 2-ikán követte el, mikor lefoglalt egymaga egy csónakot és a hat evezőst arra kényszerítette, hogy tíz mértföldnyi távolságra vigyék fölfelé a folyamon. A napokban végre harmincz csendőr körülzárta és addig lövöldözött, amíg egy golyó lábán nem érte. Akkor nem tudván menekülni, inkább öngyilkossá lett, miután erősen kihívó és gyalázó kifejezéseket vágott hozzá a csendőrökhöz. Fejére akár élve, akár holtan ezer dollárt tüztek ki.

Péter vajda koronája. Beszterczen van egy emeletes ház, a mely arról nevezetes, hogy a legenda szerint ott van elrejtve Rarez Péter egykori moldvai vajda koronája és egyéb földi kincse. Ezen a helyen állt ugyanis a tizenhatodik században Péter vajda háza, a melyben sokszor hetekig és hónapokig pihent, a mikor Moldvából a borgói havasokon keresztül csicsói várába igyekezett. Csicsó várát Péter egyik elődje, István kapta Mátyás királytól, különös kegye jeléül. Rarez Péter ezt a kegyet nem valami tulságosan becsülte meg s a hányszor csak tehetett, fölhasználta a Ferdinánd és Szapolyai János között kitört háboruskodást rablásra és fosztogatásra. Prédáját rendszeresen Beszterczen saját házában helyezte el annál is inkább, minthogy országában csak nagyritkán érezte magát biztonságban. E miatt azután koronáját is magával hordta nehogy a török vagy a tatár kezébe kerüljön. Rarez Pétert 1546-ban látták utoljára a mostani magyar-román határon levő Petrile Ros nevű erdőben, a rablólovagok várában. Titokzatos eltűnése után Beszterczen levő háza idegen kézbe került. Tulajdonosa kutatta a kincseket s minthogy nem akadt rá, azzal a kikötéssel vált meg tőle, hogy ha bármikor megtalálják a kincset, fele az övé. Századok multak el s az ósdi épület nem egy gazdát cserélt. Mindegyik bizott az elásott kincsben, míg végre néhány év előtt mostani tulajdonosa, Brecher, az egykori vajda házat tövig lerombolta s új diszes házat építtetett helyébe. A rombolás alkalmával öröket állított a munkások mellé, abban a reményben, hogy előkerül a moldvai korona és a tömérdek kincs. Azt mondják különben, hogy évekkel ezelőtt egy szegény csapos volt alkalmazva a házban levő koresmában, a ki rövid idő multával elköltözött Beszterczeről s ma dús gazdag ember. Nem lehetetlen, hogy ő rátalált a százados kincsre.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Az ékszeráros leánya.

(Angol regény.)

(Vége.)

— P. V. L. után. —

— A megváltozott helyzet arra kényszerít, hogy elhagyjam Angolországot. Tudom, hogy átkozni fogsz, de nem tehetek róla, mert arra nem számítottam, hogy a fordulat oly rövid idő muiva beáll. Midőn az ékszereket megvásároltam és a hamis váltókat kibocsátottam, még nem számítottam arra, hogy férjed leszek. Igyekeztem is ezen hibáimat jóvá tenni, de nem sikerült. Azt sem tudtam megtenni, hogy az ékszereket gyanud felkeltése nélkül visszaadjam. Mindezek daczára nem vagyok náladnál rosszabb. Te szászorta rosszabb vagy. Erről nem is vitatkozom tovább. Csak azért irok neked, hogy értesitselek azon két ember sorsáról, kiket reám bízta. Jakab legközelebb meg fog látogatni téged, Jabez is el fog jönni hozzád, a kit titkaidnak megőrzése végett oly gazdagon megjutalmaztál. Ezeket a titkokat most már én is tudom. Az általad elégetett végrendeletben volt egy jegyzék, mely az összes vagyonról szólt és ezt Stone Izsák három egyenlő részre osztotta fel közted, Jakab és leánya között. Jabez elmondta, hogy te a végrendeletet még akkor égetted el, midőn a halott a székben feküdt. Gyufával gyújtottad meg a papirosokat. Ezek nem égtek el teljesen, mert erősen össze voltak göngyölve és Jabeznek volt ideje éppen annyit megmenteni belőlük, a mennyi szükséges arra, hogy hamisságodat felfedezzék. Az egyikén ugyanis az állott, hogy minden előbbi végrendeletkezés érvénytelen és a vagyon három egyenlő részre elosztandó. Miután tudtam, hogy esetleg velem is így bánhatnál, tehát előre gondoskodtam magamról és a vagyon harmadrészét elvittem, mert nincs kedvem veled továbbra is együtt maradni. Most Indiába megyek és valószínű, hogy többé nem is jövök vissza. Sok szerencsét tehát a jövőre!

Ez a levél Hannát lázas örülségbe hozta.

— Menj — kiáltotta a cselédnek — hagyj magamra! Ez a gazember örökre tönkre tett. Oh mily vak, mily bolond voltam én, hogy hozzá mentem!

Ezután mint az örült lefutott az ékszerraktárba, hogy megvizsgálja mi minden hiányzik belőle.

— Legyen erős, — biztatta Bridget — viselje türelemmel ezt a csapást, ha még oly nagy is!

— Oh hogy tehetem ezt, mikor oly gyalázatosan megcsalt! Azt hiszed, hogy képes leszek elviselni azoknak gúnyját, kik első férjemet ismerték?!

Ezalatt Ellen is megérkezett. A mint meglátta anyját, hevesen átölelte. Hanna azonban eltaszította magától.

— Menj — kiálta hevesen — mindennek te vagy az oka a te férjeddal, a ki után most is jártál!

— Légy nyugodt, Hanna — mondá az oda érkezett — Mrs. Bolt épen most találkozott véletlenül a férjével, de ő is meg van csalva.

— Azt előre tudtam, hogy ez a hálátlan mázoló így fog vele tenni!

— Ne tégy szemrehányást gyermekednek. Mi azért beszéltünk Godfrey-vel, hogy Jakabot felkeresse és ekkor láttuk, hogy Godfrey mily bizalmasan

csevegett egy hölgygyel, hogy semmi kétség, miszerint azzal viszonyban van. Onnét Nichols ügyvédhez mentünk, hogy Jakab ügyét vegye kezébe!

— Már késő!

— Akár késő, akár nem, de legalább vissza fogja kapni szabadságát. Feltaláltuk őt a tébolydában, a hová becsukták.

— Mégis késő.

— Tehát saját leányom dolgozik ellenem?!

— Anyám emlékezz vissza, hogy mennyire szeretted téged Jakab.

Hanna nem felelt semmit, hanem elfordult leányától.

Godfrey ugyanezen időben az ügyvédnél volt, ki őt a kapott értesítések alapján fontos tanácskozásra hívta. Többek között azt is említette neki, hogy neje az ő érdekében is oly lépéseket tett, hogy az esetben, ha Sir Felix eltűnéséért őt felelősségre vonnák, a gyanunak még az árnyéka sem érhetné.

Az itt nyert benyomások alatt Godfrey a fekete ház felé indult, hogy nejevel kibéküljön.

Késő este volt már, mire Godfrey a házhoz ért. A mint felpillantott erős fény ötlött szemébe. A fekete ház ablakaiból lángnyelvek törtek elő. Rémülten a kapuhoz rohant és döngetni kezdte; de senki sem nyitotta ki. A szomszédos házba sietett, hogy a lapos tetőn át jusson az udvarba. Időközben a tűzoltók is megérkeztek. Az egész házat sűrű füst borította. Godfrey Ellen nevét kiabálta. Midőn már egészen belefáradt a keresésbe és kiabálásba, egy folyosón végre rátalált Ellenre.

— Lehetséges!? Te itt Godfrey? — kiálta Ellen nagy örömmel és férje nyakába borult.

— Hála Istennek, hogy megtaláltalak.

— De anyám és nagyanyám, hol vannak?

— Nagyanyádat biztonságba hoztuk, te is oda fogsz menni, azután megkeresem anyádat.

Néhány percz mulva Ellen a Hillárd házban volt, Godfrey pedig visszasietett az égő épületbe. Itt hallotta, hogy Hannát nem lehetett visszatartani, hogy ne menjen a pinczébe az ékszerekért. Godfrey a lángokon keresztül utánna sietett.

Meg is találta az egyik folyosón égő ruhákkal és leperzselt hajjal. Nagy erőlködéssel lerántotta róla a ruhákat és szerencsésen átvitte a nehéz sebesültet is a szomszéd házba, hol biztonságban lehettek. Innét azután haladéktalanul a kórházba küldték.

A Stone-házat a tűz teljesen tönkre tette.

Másnap korán reggel Godfrey a szerencsétlenség színhelyére sietett, hol Nichols ügyvéddel találkozott.

— Sikerült valamit az ékszerekből megmenteni, ön onnét jön? — kérdezte Godfrey az ügyvédet.

— Tudomásom szerint eddig mi sem történt, de ha a zsarárnokot elhordják és a hőség enged, akkor a pinczékben az ékszerek után lehet nézni. A házban nagy az izgatottság, a rendőrség nagyon éber figyelmet fejt ki, hogy a kíváncsiakat visszatartsák. Hallottam a mint beszéltek, hogy a romok között annyi kincs van, hogy egész városrészt gazdaggá tenne, és meg vagyok győződve róla, hogy nem egy tolvaj lesi az alkalmas pillanatot.

— Most ki ügyel ott?!

— Senki, és helyesen tenné, ha oda menne.

— Godfrey megfogadta a tanácsot és az egész napot a leégett házban töltötte. Este felé a kórházba ment, hogy anyósának hogylétéről kérdezősködjék. Az ápolónő, kivel találkozott, azt mondta neki, hogy anyósa oly súlyosan sebesült meg, hogy valószínűleg meg fog halni. Midőn meglátta őt Godfrey visszarettent, nem is emberi alakhoz hasonlított.

— Ön az Godfrey? — kérde halkan Mrs Taylor.

— Nem jöhettam hamarabb, mert a házban kellett lennem a felügyelet miatt.

— Helyesen tette!

— A kár igen jelentékeny.

— Tudom.

— Három ékszerszekrényt már kihoztak, de nem volt időm azokat átvizsgálni. Holnap hozzálátunk a kereséshez, ma még nem lehetett, mert sok a parázs.

— Ellennek nem történt baja?

— Nem, én vittem biztonságba

— Remélem, hogy nem mozdul a házból addig, míg minden rendbe nem jön.

— Gondom lesz mindenre, de a kár roppant nagy.

— Mi van Izsák festményeivel?

— Mind elégett!

A beteg türelmetlenül sürgeté Godfreyt, hogy nézzon utána, nehogy még nagyobb kár érje. Elmenőben ismét visszahívta.

— Ha netalán rosszabbul lennék — mondá

— Sir Felix családi birtoka Ellené. Neki rendeltem. Mint ön is tudja, Izsák nagy előleget adott rája Sir Felixnek, ez a birtok enyém. Utazzék oda és rendezze be Ellennek.

Ezzel Godfrey elment. A szomszéd teremben az orvossal találkozott, a ki megmondta neki, hogy a szerencsétlen alig éli át a mai napot.

A sebesült ezalatt az ápolónéval maradt.

— Kérem ápolónő, adjon nekem valamit, a mitől elalszom és nem ébredek fel többé. Adja ide most, míg eszemnél vagyok, gazdagon meg fogom jutalmazni.

— Sajnálom, de nem tehetem!

— Adok öt fontot!

— Nem lehet!

— Adok tizet, huszat — ötvenet, a mennyit akar, csak tegye meg!

— Mérget akar asszonyom?

— A mérge is gyógyít, megóv a nyugtalanságtól, az emberek gunyjától; nem akarok senkit sem látni, senkivel sem beszélni, aludni akarok mindig, örökké!

Bekötött karját felemelé és letépte fejéről a köteleket.

— Ki van ott a szögletben — kiálta egyszerre.

— Senki.

— Senki!? Hát nem Izsák ül ott?

— Nincs ott senki, legyen nyugodt — csitítgatá az ápolónő.

— Ekkor lépett Ellen a szobába.

— Anyám!

— Ki beszél? Te vagy leányom! megtaláltad Jakabot?

— Igen anyám!

— Akkor jól van. — Tehát Jakab meg van mentve!?

— Igen, meg van mentve.

— Bizonyosan tudod?

— Egészen biztosan!

— Tehát már nincs a tébolydában?

— Nincs. Ugy-e nem haragszol, hogy pártját fogtam fivéremnek!?

— Nem. Helyesen cselekedtél. De miért sírsz?

Nekem több okom volna sírni és még sem teszem. Most pedig hagyj békében.

A beteg elfordult ezen szavak után és csak nehéz lélekezete és nyögése után lehetett észre venni, hogy még él. Egyszerre csak felugrott az ágyból és ki akart rohanni. Le kellett fogni és újra visszafektetni előbbi helyére. A lázas állapot egyre fokozódott. A beteg férjéről, kincseiről és Jakabról beszélt össze-vissza egyideig, míg végre az általános kimerültséget a halál követte.

Stone Hanna nem volt többé!

Epen egy évre rá, hogy Stone Izsák meghalt. nejét is örök nyugalomra helyezték. A temetésnél a családon kívül alig volt valaki, nem szerették soha. — A temetés után Godfrey nejével együtt a Harcourt palotába ment lakni, mert ez elvitázhatlan tulajdonuk volt. A mi a tüzből meg lett mentve, az Jakabé maradt, ez azonban kevesebbrel is meg volt elégedve és a legszebb gyémántokat nővéreinek ajánlkozta.

A rég nélkülözött boldogság újra beköltözött az ifjú párnak új lakásába, melyet izlésüknek megfelelően átalakítottak.

Deczemberi délután volt. A hegyek ormait hó fedte, de a napos téli idő kicsalta Godfreyt feleségével együtt a szobából. Hosszabb séta után épen a kapuhoz értek, midőn kocsirobogás figyelmessé tette az ifjú párt és bevárták a kocsit megérkezését.

— A kocsiból elsőnek Stone Jakab lépett ki. Az utána érkezőben Godfrey dr Keresztélyt ismerte fel. Még ideje sem volt köszönteni az érkezőt, midőn ismerős hang csengett fülébe és előtte áll — Sir Felix. A két barát könnyezve borult egymásra. Utolsónak Anna lépett ki a kocsiból.

— Feleségem — mutatá be őt Ellennek Sir Felix.

— Oh csakhogymár itt vannak — kiálta Ellen nagy örömmel.

— Igen itt vagyunk — felelte Sir Felix és szívből örülök, hogy viszontláthatom, de ezt csak Jakabnak köszönhetik, a ki megírta nekem, hogy mivel gyanusították az én kedves barátomat Godfreyt.

— Az igaz, hogy elég soká váráttál magadra, de most meséld is el, hogy mi volt az oka annak, hogy oly titokzatos módon eltűntél előlünk?

— Azt is megmondom — félelte Sir Felix és miután bementek és a társalgóban elhelyezkedtek, folytatta:

— A mint tudod, annyi adósságom volt már, hogy helyzetem elviselhetlenné vált, de még inkább bántott, hogy Stone Izsák és nejének kezei közé kerültem. Segélyüket igénybe vettem ugyan, de azután mégis eltökéltem magamat, hogy soha többé nem megyek vissza hozzájuk. Ellent nem volt soha szándékom nőül venni, mióta tudtam, hogy te már rég szereted és viszont szerettettel. Helyzetemet az is súlyosította, hogy én is szerelmes voltam valakibe. A mint tehát Anngliát elhagytam, folyton azon gondolkoztam, mi módon tudnám ezt a kétféle akadályt elhárítani, a mely mindkettőnk előtt állott. Midőn Irlandba érkeztünk, irtam ügyvédemnek, hogy találjon módot tervezett házasságom felbontására. Ez azonban hallani sem akart róla. Ezek után beláttam, hogy csak valami rendkívüli módor sza-

badulhatok meg nyomasztó kötelékeimtől. Felkértem Nicholst, hogy számomra nagyobb összeg pénzt vegyen fel. Megbízásomat pontosan teljesítette. Mig pénzem volt, addig nem hiányoztak a mentő gondolatok sem; de azután mi fog történni, ha zsebem kiürül, arra nem tudtam felelni. Távozásom előtti vasárnapon abban a bizonyos vendéglőben dr. Keresztélyvel komolyan meghánytam helyzetemet. Ezen megbeszélésnek eredményeképpen elhatároztam, hogy Anna irányában elkövetett hibámat jóvá fogom tenni. A mint emlékszel, veled fürödtem, azután pedig este elbucsuztam tőled. A további történeteket tudod. Nyomtalanul eltüntem. Arra nem is gondoltam, hogy téged gyanuba hozlak.

— De miért nem voltál őszinte hozzám és nem közölted velem tervedet? — kérdezte Godfrey.

— Neked azt érthető okokból nem mondhattam, mert akkor, nem vettéd volna el Ellent. Neked is el kellett hinné halálomat.

— És ki volt az, a kit azon éjjel veled láttak sétálni a parton?

— Dr. Keresztély, a ki a lelkésznél volt szállva Annával. Onnét azután Uj-Fundlandba mentünk, hol Annával megesküdtem. Ezután egészen új életet kezdtem és láthatod, hogy ily módon sokkal boldogabb vagyok mint lehettem volna előbbi életem folytatása mellett. Miután meg gyóntam, kérlek, bocsásd meg, a mit ellened vétettem.

Godfrey melegen megszorítá barátja kezét.

— Végül még azt akarom közölni veled, hogy huszezer fontot örököltem és családi birtokomat vissza akarom vásárolni tőletek.

— Szivesen átengedjük — vágott közbe Ellen.

Általános meglepéssel ültek együtt mindnyájan és a jövő terveiről beszélgettek. Godfrey megvalósíthatta régi tervét s ezután csakis művészetének élt, feleségének pedig boldogságot szerzett férjének meglepése.

Stone Jakab szerény ember maradt. Kevéssel meg volt elégedve. Örökségének nagy részét a szegények közt osztotta szét.

Téli estéken még évek multán is vidáman beszélte Sir Felix Godfreynek mindazon küzdelmeit, melyek árán mostani boldogságát elérhette; míg a sarokban dr. Keresztély a kis unokákkal játszott, a kik össze-vissza ugráltak rajta.

Párbaj után.

I.

— Sulyos, nagyon sulyos... De mégis! — kiáltá — csak nem öltem meg?

Senki sem felelt.

Lihegve fordult a négy segédből és két orvosból álló csoport felé. Nem volt bátorsága, hogy jobban közeledjék. Ugy érezte, nincs joga személyesen meggyőződni a valóról.

— Az égre! — tördelte tompán — szóljatok! Ugy-e csak megsebesült? Ugy-e csak könnyedén? Mély hallgatás.

E nagy némaságban vád és harag rejlett még a saját segédei részéről is, akik jóbarátai voltak.

Ah igen! Most már tisztán emlékezik. Kardja mélyen behatolt a testbe, de aztán valamely csontba megakadt. Így lesz, így! Reménykedni kezdett. De akkor miért hallgatnak? Miért forgolódnak akkor

ily réműlettel vegyes aggálylyal körülötte, kit tágra nyílt szemekkel, hadonászó karokkal néhány perc előtt elesni látott?

Egyszerre csak az orvosok egyike ezt a szót ejtette ki: Meghalt! s a csoport hátrább vonult. Megsemmisült a csapás alatt. Ugy érezte, mintha elüznék, anélkül, hogy egy pillantásra is méltatnák.

— Meghalt, meghalt, meghalt! — ismétlé oly hangon, mely hasonlított a megvadult állat bögéséhez.

Futásnak eredt — keresztül a kerten, mely ragyogott a nyiló rózsák és virágba borult orgonafák pompájától s melyet egy jó barát ajánlott fel a harc színhelyéül. Nekirohant egy fatörzsnek, s nem is érezve az ütés fájdalmát, tovább iramodott, nagyot rugott a kerítés rácsajtáján, kiért az ország-utra, még mindig kezében szorongatva — kardját.

II.

Félve rohant a víz mentén; hasonlított egy menekülőhöz.

Hová is lett a kardja? Nem emlékezett rá, hogy hova dobta: a cserjék közé-e vagy a folyóba? — csak futott ész és gondolat nélkül tovább. Nem volt más vágya, csak az a kényszerű vágy, hogy minél távolabb, még távolabb, sokkal távolabb legyen attól a helytől, ahol megölt egy embert. A gyors futásban végre elakadt a lélekzete. Kimerülten rogyott az út mentén zöldelő fűbe. Ott mozdulatlanul heverve, lassan visszatérni érzé gondolatait; irtóztató világosságban állt előtte mindaz, ami történt.

Az, kit párbajban megölt, barátja volt, legjobb, legrégebb barátja. Gyermekkorukban együtt játszottak a vidéki városka utcáin. Mint ifjak, újra összekerültek a városi kollégiumban, együtt dolgoztak, együtt mulattak, soha sem látták őket egymás nélkül. Később Párisban, mint diákok, gondatlan bohéméletet éltek, áldozva a röpke szerelem mulatságainak s túrva a nyomort, minden szomorúság nélkül. Néha kirándultak a clamerti erdőbe szép lányok társaságában, kik egész napon át kacagtak és dévajkodtak, s ha kocsira nem tellett: szivesen gyalogoltak este haza felé. Voltak oly napjaik is, midőn nem tellett ebédre, legfeljebb szűken reggelizhettek; éjszakáik is voltak, midőn nem tudták, hol hajtsák le fejüket s hitelbe vacsoráltak meg valamely szerény kis korcsmában.

Elválaszthatatlanok voltak. Együtt kalandozták át az élet mindenféle örültségeit.

De a fiatalos hóbort nem tarthat örökké. Megjön a békés munkálkodás, a komoly gondolatok ideje. Ekkor is csak úgy szerették egymást, mint azelőtt. A jó pajtásokból meghitt barátok lettek; egykor illuzióik voltak, most törekvéseik. Dolgoztak, hogy meggazdagodjanak, örvendeztek egymás sikerén, meglepésén.

Ekkor jelent meg ő! Ő, az imádandó és imádozott lény!

Még a borzalmas szivszorongás e pillanatában is az extázis egy nemével gondolt vissza arra a pillanatra, midőn először látta mint fiatal leányt, — éppen a redőnyöket akarta leereszteni, de ez nem hullott le olyan gyorsan, hogy ragyogó szemeknek kék égében meg ne láthassa a mennyet.

Ez utazása közben egy vidéki városkában történt, hol nem ismert senkit; mindamellettt talált utat és módot, hogy bemutassa magát azoknak az öreg embereknek, kik ezt az árva leánykát örökbe

fogadták. Szegény volt, az igaz, de szép és becsületes. Kedvelte mindenki. Megjelenésében volt valami elbájoló, lényében valami édesen ígésző. A leány megszerette s ő feleségül vette. A kis vidéki leánykából csakhamar telivér párisi asszonyka lett, akiről már-már beszélgettek is.

Sok, sok ideig meg volt ama kettős és páratlan öröme: feleségül birhatni a legbájosabb asszonyt s vendégül, társul a legmegbízhatóbb, legkedvesebb barátot. Igen, sokáig! Egészen ama förtelmes estig, midőn — hirtelen benyitván az ajtót — ott találta őket egymás karjaiban.

Miért nem vetette magát reájuk? Fogaival, körmeivel miért nem harapta össze, miért nem szakgatta széjjel, — miért nem ölte meg őket?!

Balsorsa látásán annyira elkábult, hogy nem volt ereje a bosszúállásra, mintha e pillanatban, fájdalma paroxismusában megszűnt volna létezni. Engedte elillanni a szeretőt s merev, fénytelen szemekkel nézte a hizelgő asszonyt, ki ott zokogott előtte. És midőn lépni akart, végigterült a szőnyegen, mint valami lezuhanó deszka.

Csak másnap reggel nyerte vissza eszméjét. Vérig gyötörte a féltékenység, fájdalma vad kiáltásokban tört ki s mert a csábító elmenekült s nem fojtotta meg ott helyben, azonnal: utána küldte segédeit.

A bűnös hitves iránt — bár ez eset óta került — nem érzett haragot. Sokkal jobban szerette, semhogy gyűlölhette volna. Sőt számára még ő keresett s talált is mentséget.

Ha elfordult tőle, bizonyosan ő volt az oka; nem tudta magát eléggé megszerettetni általa. És ha elbukott: bizonyosan ellenállhatlan szenvedély sodorta az örvénybe. Nem, e nő nem tartozott azok közé a nők közé, kik merő szeszélyből válnak hitzegőkké s egy gyöngédség nélküli csókért képesek megfeledkezni kötelességeikről. Mély, igaz szerelem buktatta el. Bizonyos, hogy sohasem fogja érinteni többé ajkait, melyeket más csókolt és ők örökre elvannak egymástól választva, — de azért nem gyűlöli, nem veti meg. Egy hatalmas szenvedély áldozata e szegény nő.

Más az áruló jóbarát! Ezt már van oka és joga gyűlölni! A párbajt megelőző reggelen alig birt egyébre gondolni, mint arra a részegítő gyönyörré, hogy kardját az áruló szívébe döfheti. Mily kéj lesz látni, hogy foly ellenfele vére!

Mikor szemközt álltak egymással, keze remegett, de nem a félelemtől, hanem a gyűlöletől és haragtól. Nem gondolt a vivő-termekben tanult szabályokkal, nem gondolt a védelemre sem: fedetlen mellel rohant ellenfelére, csak támadni, szurni, ölni vágyott. Sőt úgy rémlett neki, hogy mindez sokkal gyorsabban sikerülne, ha kard helyett csak pusztá ökleit használná s megragadná, megfojtaná.

Vad kiáltással rohant rá s kardját rémes hirtelenséggel szívébe döfte.

Megtörtént. És most, hogy boszuját kielégítette: borzasztó zsibbadtság sujtotta le.

Ólt, ólt! Mögötte maradt ama rejtelmes, titokzatos valami: a — hulla! Ó tette azzá! És ez a holttest élő hüvelybe volt annak az embernek, kit minden ember közt legjobban szeretett ezen a világon!

Egy pillanatra megfeledkezvén kétségbeejtő helyzetéről, nem gondolt egyébre, mint gyermekkoruk játékaikra, ragyogó ifjuságukra, az erdőben töltött boldog órákra, — meleg kézszeritásaikra, midőn

esténként elváltak egymástól azzal a biztos tudattal, hogy másnap újra találkozni fognak . . .

Sohasem fogja látni többé!

S hirtelen forró, sűrű könnyek peregtek le ujjai közt . . .

III.

Kocsirobogás riasztotta fel. Hátrafordult. A nyitott kocsiajtóból, selyem- és csipkefelhők között czipőjének hegyét a hágsón pihentetve, egy nő hajolt ki. A fátyol daczára rögtön megismerte.

A nő remegő hangon szólította meg:

— Oh hála Istennek! te — te vagy!

Férje nem mert felelni. Rettenetes volt, amit mondania kellett volna. Mintha az elkövetett bűn görnyesztette volna meg: Földre szegezte tekintetét s hallgatott.

— Kérlek, szólj! Miért állsz ily mozdulatlanul? Talán meg vagy sebesülve? Beszélj.

— Nem sebesültem meg . . .

— Ah! — kiáltott a nő s kiszállt a kocsiból.

— De ő?

— Ő?

— Meghalt.

Az asszony a nyakába ugrott.

— Szeretlek! szeretlek! szeretlek! Megölted? Jól tetted. Erős, bátor vagy. Ha azt hiszed, törődöm veled, hogy meghalt: nagyon csalódsz. Sohasem szerettem! Hallod: soha, soha! Tudod, ugy néha megbolondulunk, mi nők, s ha ilyenkor magunkra maradunk: sokszor elég egy szó, egy merészebb tekintet, hogy elveszítsük a fejünket. A fejüket, igen, de nem a szívünket. Csak téged imádtalak. Jer. Menjünk. Menjünk haza. Ne törődjünk senkivel, sem az élőkkel, sem a halottakkal. Jer, jer! Mondom, hogy egyedül téged szeretlek!

Férje csak bámult rá, mereven, majdnem bután.

Igy hát az a halál, mely miatt az ő lelke vigasztalhatatlan, e nőnek, a sértő fél büntársának nem okoz semmi szomorúságot? Még örül neki, s boldog, hogy így történt. Bevallja nyíltan, hogy sohasem érzett szerelmet az iránt, a ki meghalt — miatta! Olyan mint egy nőtény, mely a diadalmas himnek ajánlkozik!

Csak nézte, nézte sötét, komor tekintettel.

— Jer hát! — ismétlé az asszony, föllebbentve fátyolát s telve bájjal és illattal, felé nyujtotta piros, csókra vágyó ajkait.

Végre megszólalt a férfi, halkán, mintha álomban beszélne:

— Igen! menjünk, de ne kocsin — kissé ideges vagyok — inkább gyalognánk.

— Menjünk hát gyalog, — felelt neje vidáman, s karjába fogódzott. — Aztán majd elbeszéled a részleteket. Mindjárt megölted? Vagy soká tartott? Fogadni mernék, hogy félt! Nem volt ám bátor, mint te. Nos, mi bajod? Miért nem felelsz? Azt csak természetesnek találod, hogy tudni akarok mindent. Igen, ez egészen természetes . . .

Egy hidhoz értek.

A férj megállt.

— Nézd, mondá, ott lenn, balra, a nyárfasor árnyában, látod azt a vörös téglás házat a két szélkakassal?

— Látom.

— A ház mögött terül el az a kert a hol megverekedtünk.

— Ah!

— Ott esett el a nagy fasor közepén.
 — Nem kiáltott?
 — Nem hallottam.
 — Megmutatod nekem azt a helyet?
 — Igen . . . holnap . . . vagy holnapután . . .
 — Mily jó vagy!
 — Különben innen is megláthatod. Jer csak egészen közel a karfához s hajolj ki rajta, amennyire csak kihajolhatsz. Jobban, jobban! Nézd, ott a nyárfák mögött . . . Hajolj ki csak még jobban! . . . Nézd . . .

Az asszony sikoltott.

A férj körülfogta lábait s átvette a hid korlátján. Egy pillanatig, körülfogva csipkés, selymes szoknyáitól, ott lebegett a levegőben, aztán belezuhant a sárga és mély vízbe.

A férj pedig nyugodtan folytatta útját a szomszéd falu felé, a hol letartóztatták mint gonosztevőt, a ki nem elégedett meg azzal, hogy párbajban megölt egy embert, de a Szajnába fullasztott egy asszonyt is.

ANEKDOTÁK.

Leforrázás. Láttál-e már valaha — kérdi a büszke apa — ilyen csodagyereket, mint az enyém?
 A vendég szárazon felel:

— Nem emlékszem. Régen voltam muzeumban.

*

Kellemes. Miért sírsz oly keservesen, fiacskám?
 — Brühühü, a né . . . a néni rá . . . rá ült a lekváros kenyerekre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. M., *Bród Sz/m.* Értesülésünk szerint a nevezett cég már nem létezik.

Szekeres Ferenz, Brassó, 5 koronát; Gyuricza Antal, Biharpüspöki, 10 korona 10 fillért; Torzsás György, Temesvár, 11 korona 52 fillért; Mátis Gáspár, Zilah, 15 korona 52 fillért; Rosenheim István, Sárvár, 17 korona 74 fillért; Máté Kertész Mihály, Ujszékely, 19 korona 69 fillért; Stitniczky Samu, Nandrás, 25 korona 61 fillért; Bajnok Béla, Budapest, 36 korona 62 fillért; Dobos Elek, Szombat-hely, 58 korona 53 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk; Czifrik András, Selyp, május és június hónapokra; Geozik János, Neviczkevár, május és június hónapokra, főlöszleg 2 korona; Varga Márton, Tószeg, május, június és július hónapokra; Perényi János, Temesvár, június és július hónapokra; Gázsó Pál, Uj-Verbász, július hóra; Bálint Gyula, Budapest, július hóra; ifj. Fojt Ferenz, K-Félegyháza, június, július és augusztus hónapokra; Rabb József, Eger, június, július és augusztus hónapokra; Drobni Venczel, Szeged, június, július és augusztus hónapokra; Augusztin István, Belovár, június, július és augusztus hónapokra, főlöszleg 1 korona 40 fillér; Domokos András, Gyula, július és augusztus hónapokra; Gottrich Sándor, Szt.-Lőrincz, július, augusztus és szeptember hónapokra; Gelányi János, Ujpest, augusztus és szeptember hónapokra; W. Kovács József, Szabadszállás, szeptember hóra; Dórey György, Kaposvár, szeptember hóra; Bencze Lajos, Kaposvár, szeptember hóra könyveltük.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körút 45. szám alatt)

Egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében. Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mágnásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örökdió az oktatás helyes iránya felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka-tanító: *Koncz Ida*.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII. Erzsébet-körút 50

legjutányosabban beszerezhető legjobb találmányú sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint müláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

☛ Fenti címre ügyelni tessék. ☛

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkisézők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkiséző figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számtan.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasúti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

☛ Bolti ára 2 korona 20 fillér. ☛

A „Kitartás“ tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján 1 korona 60 fillér kedvezményes árban